

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

11. De permouenda voluntate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

do, quæ rectè iudicata fuerint, constanter exequemur. Quibus cum exempla Sanctorum, eamque de qua dicemus multiplicem variorum affectuum commotionem addiderimus, en tibi quàm exundans piæ occupationis copia diffundetur: ecce enim, si quod rectè factum meditando expendis, primò ea omnia sponte occurrunt quæ de historicis diximus; deinceps verò ubi virtutem notaveris, aderunt quæ de virtute, vnde postremò ad hæc ipsa, quæ de vitijs prolata sunt, cogitatione delabèris: iterumque ex his ad priora contentius revertèris.

Atque hæc sunt potissima intellectus & iudicij officia, cum de virtute meditando agitur: nec enim, quod superiore capite fecimus, hîc intellectum à iudicio fecerimus; quippe cum virtutis natura sit in actione posita, omni quæ de ea habetur intellectio, ad agendum exercendumque referatur, superuacua foret, parumque ad usum accommodata, si quæ distinctio hîc à nobis poneretur. Quis enim non videt eum qui virtutem aliquam honestate amabilem, veritate desiderabilem, facilitate comparabilem intelligat, eundem etiam, quod iudicij practici est, eandem expectandam iudicare? Hæc igitur hoc de capite dicta sufficiant.

C A P V T X I.

De permouenda voluntate.

E Quidem quæ hætenus dicta sunt eò referuntur omnia, ut voluntatem efficacius mouere possimus: hanc enim ad meliora traducere, victoriæ est; non traduxisse, est in ceteris operam luisse: quid enim profuerit, vel memoriæ felicitas, vel scientia intellectui, si voluntati desit bonitas, à qua sola boni, per quam solam beati esse possumus? Quamquam si quæ præcepimus obseruentur, & sapientius voluntati obiecta fuerint, fieri nõ potest, quin à quavis durissima pertinacia recedens, paulatim emolliatur.

Est autem duplex voluntatis permotio; vna quæ sensu fit, altera quæ iudicio atque ratione. Sensu vel quasi sensu solo fieri credenda est ea omnis motio, quæ voluntas aut appetit, aut auersatur aliquid, sola alicuius rei intellectui in cognitæ & iniudicatæ appetentia, ex impetu & subitariè exorta: & quamuis donec boni & mali nulla ratio apparet, non sit eiusmodi motio annumeranda peccatis, in deterius tamen vergit, eo quæ ipso vitiosa est, & homine nondum digna, quo ratione & intellectu nondum est prædita; qui cum accesserit, tum verè & perfectè humana fuerit, sed vel bona vel mala pro rei natura.

Hinc tamen clarè patet quanti faciendæ, quamque acriter compescendæ sit, cuius vel sunt motus tam celeres, vel tam potentes, ut solo cuiusvis rei obiectu

rapi possit, secumque cetera rapere: id enim cæco & improviso impetu cum fiat, non potest non maximis expositum esse periculis? Eundem igitur obuiam, quod fiet si numquam inexplorato ferri quopiam sinatur, si sanctis multis desiderijs tantoperè quasi oppleatur, vt ceteris non sit locus, si denique rationis frænis obedire longa consuetudine doceatur. Hos ergo impulsus cæcos omitamus.

Alia & nostro instituto apta permotio voluntatis est, quæ cum iudicio & ratione sit, videt, & quid velit intelligit. Est verò hæc ipsa vel praua, vel recta; praua quidem si aut prauo iudicio rationique peruersæ consentiat, aut cupiditate abducatur, vt à recto iudicio & ratione dissentiat. Quod malum vtrumque perfectissimè cauemus, quando rectam eam facimus: rectam autem ita demum faciemus, si nobis probè sit voluntatis natura perspecta, & ea sedulo admouerimus omnia quæ in id quod rectum est ducant, amoueamus omnia quæ in prauum forsitan flecterent, vel à recto abducerent. Quod vt præstemus, id ratum & fixum esse debet, voluntatem ita natura sua moueri ad appetendum bonum, seu verè bonum, seu quod bonum putet, vt neque possit quidquam appetere nisi in eo boni & optabilis aliquam speciem videre se putet, neque possit non id auersari quod cum inspexerit nullam in eo nisi mali, incommodi atque fugiendi speciem videt, neque tandem possit humanitùs eius rei refutare amorem, quam sibi vt bonam, vt rectam, vt amabilem, & omni ex parte experendam offerri videt.

Et quidem certa sunt hæc, eoque notanda diligentius quòd exijs, id quod mox disturi sumus arcessetur: nec sanè difficile fuerit voluntatem ad eius rei permouere vel odium vel amorem, cuius vel mala vel bona sunt in confesso: itaque eorum, qui suspensos æternitatis expectatione non gerunt animos, nemo vnumquam laborauit, vt vel sibi mortem formidandam, vel vitam persuaderet appetendam. At quoniam frequentissimè dubitatio non exigua exoritur, Sit necne commodum, & quamuis commodum, an tamen tanti sit vt eius causa vel voluptates relinqui, vel subiri labores debeant, atque hinc graues, rationem inter & sensum, exoriuntur pugnae, varioque & alternanti motu, volens nolens, à se ipsa discrepat voluntas: quando id genus dubitationis incidit, tum certè ratiocinationis est & intellectus suis egregiè defungi partibus, totasque quantas habet vires exercere. Etenim lux ipse est animi, solus quid verè bonum, verè malum sit agnoscit, eiusque proprium munus est, vt falsitatem detectam & depulsam luce veritatis reuincat, reiectoque, quo se fictum bonum obtegit, delectationis blando inuolucro, veram sinceramque bonitatem omni conatu profequendam offerat. Vbi ergo de cuiuspiam rei bonitate agitur, hinc mihi protinus intellectus & iudicium, seueri insurgant, sensum & delectationem ne in eorum limites inuolet, imperiosissimè refrænent, & si quo casu irruerit, seuerè indicta pœna coerceant, protinusque quàm longissimè ablegent.

Quod si egregiè constanterque perfecerint, tum verò prona sunt cetera: at

D d d

hoc

hoc opus, hic labor est, quippe sensus blanduli, ille xque delectatio, furtim nonnumquam voluntati inserpit, nonnumquam quasi manu facta violentè subito xque irrumpit, vnde cum arctissima corpori cum animo coniunctio, affectuumq; communicatio intercedat, corpori autem id plurimum ardeat, protinus etiam voluntas ingenti se delectationis quasi pondere ad eadè propè rapi sentit. Damus sensui, vel illecta, vel præoccupata fauet, inuita xque abs illo auellitur, sit pugna magis anceps, & rationis contra sensum dubia victoria.

Cum igitur voluntas, quidam sit quasi communis appetitus, qui animo & corpori benè vult, quiq; totius hominis, partiumq; singularum bono experiendo, malo depellendo præest: sensum & leniter, dilucidè tamen & quam fieri possit efficacissimè curandum est, vt id quod videtur bonum, nec est, omni specie boni euatur, tantòq; minus bonum, imò maius malum esse illi persuadèatur, quo certitè boni similitudine ludificare mentem, in extremamq; perniciem præcipitare conatur. Quod quaratione præstare possimus, si interroges, non est huius loci id exequi latius, paucis tamen non nihil indicabo.

Est primò omnium voluntati certissimè persuadendum, clarèq; demonstrandum, frequenter in hominibus accidisse, vt subito oblata, subitoq; accepta voluptas, graues illis, diurnosq; & ineluctabiles dolores importarit: tum verò certam fore pœnitentiam cum depelli non poterunt, si fortè per hanc quæ nunc nobis blanditur delectationem, in damna eadè incidamus. Certè nequaquam esse committendum, vt partis vnus, breuis aliqua, & impetu rapta delectatio, impotabiles & sibi ipsi, & toti reliquo corpori cruciatu inferat. quid, quæso, id fore aliud quàm insanissima furorè insaniam? atqui sic insanire voluntatem, quæ illicita delectatione perfunditur, non erit demonstratu difficile si certam peccati scditatem, inexhaustam pœnam, irreparabile & inæstimabile damnum, serio cogitatu repræsentes. An verò ex ea, quæ nunc offertur, delectatione, ista consequantur, certum est, neque debere, neque posse sensum esse iudicem, sed ad intellectus, rationisq; rectæ tribunal hanc esse controuersiam auocandam.

Hæc est prima, & quo lenior, eo ad victoriam potentior recti iudicij machina, per quam in dubium reuocatur ea voluptas, quam veluti minimè dubium sensus offerebat, atque ita, periculosus ille voluntatis imperus, blandè sistitur, non illi, quod velle gestiebat, denegando, sed vt de rei conditione dubitet, vt optationem expendat suam, vt ne se ipsa imprudens perdat, admonendo: cui æquissima monitioni cum, nisi perditissima sit, non possit non assentiri, tum deinceps abs ista delectatione, est persona, quam assumerat, aliena remouenda, vera & propria reddenda, itaq; non bona, quod se mentiebat, sed pessima depingenda, dolosa, fraudulenta, insidiosa, periculosa, malorum in hac vita plurimorum, & post hanc vitam æternorū euocatrix, virtutis & honestatis expulsa, summi denique optimiq; Dei, bonorum omnium fontis, inimica capitalis.

Atq; hoc est alterum: quo non tantum voluptatè amare dedocetur, sed etiã

sedulè

sedulè id fiat, mox ab illicita cupiditate nō recedet solūm, verūm etiā execrabitur acerrimè, neq; tunc laborabit intellectus, vt volūtati probet ne quidē nomine bonitatis aut commodi voluptatē esse dignandā. Quis enim sanæ mētis mille talentorum iacturam dixerit vtilē, si quando per eam semiobolus acquiratur? quis illud esse bonū & vtile, quod fugacissimæ delectationis arrisu, nos omnibus diuinæ gratiæ bonis euertit, & in malorū omnium inexpiabilem voraginē letali peccato detrudit? Hoc autē vt in confessū veniat, si obtinere potuerit, penitus fuerint omnia peccata debellata, sensibusq; sub iugū missis, recte rationi obedientissimè cūcta subdētur. Quod cūm tanti sit momēti, repeto, & verbo vno memoriæ cōmendo, tria hęc vt obserues: Primò, quidquid sensui obijcitur in dubiū reuocet; Secūdò, si malū esse iudicas, speciē boni remoue, mali appinge; Tertio, nequaquā optabile, sed fugiendum & detestandum, dilucidissimè commonstra.

Jam verò vt ad virtutem, ad rectè factorum imitationem, ad perfectionē voluntas excitetur, opposita via procedēdum, suntq; ea singula sic nobis effingenda, vt ab eis prouidè remoueat quidquid auersationē, horrorem, timorem, odium, contractionem animi, aut similit̄ vllam gignit affectionem, contraria verò omnia & quę excitatiores reddunt animos, quæq; virtutis ardore succedunt, aduocemus: quam in rem faciunt ea omnia quæ de honestate, vtilitate, facilitate virtutis dicta sunt. nec est quod plura superaddam.

Sunt autem, vt ad illas deniq; propius accedamus, plurimæ numero, & variæ voluntatis motiones, quas affectum dicimus, quæ natura sua impetu ferūtur, & ad id quod gratum aptumq; obijcitur, suo pre nutu sese applicant & adiungunt: quo fit vt si prudentē iudicio, aptè & ad aliquē affectum conuenienter, aliquid voluntati offeras, omneq; id quod horrore aut auersationem pareret, dissimules, obregas, amabilitate induas, protinus is, ad quē appositè accommodata res est, affectus, in eam vi sua & propensione naturæ deferatur. Itaq; vide quæ sit, quam appetant, singulorum affectuum esca, hac illos delinito, hanc appone, & sponte ad quæuis optima sequentur. Contrà verò si aduersandum, si fugiendum aliquid docere velis, ostēde in eo non reperiri quod eos delectet, reperiri quod sit molestum, & extereat, protinusq; illi, quos auersantes vel deterrentes nuncupare possumus, affectus excitabuntur, timor, odium, detestatio, & similes.

Primus, & ceterorum omniū excitator, ac propè moderator, est amor, qui est affectus quidam quo nobis bonum placet; itaq; & excitatur à bonitate cognita, & bonitati cognitæ negari vix potest, (etenim ea loquimur quæ vt plurimum solent fieri) nisi alicunde ei mali aliquid affingatur. Hinc virtutem alcerius, extra æmulationem positi, amare facillimum est, cūm eius à nobis pulcritudo sine labore videatur: vnde consequens est, vt in Sanctis, ijsq; potissimè quos diligimus, eius amore facilè ducamur; inde verò dum quadam istius alienæ virtutis amabili cogitatione delinimur, procliuè admodum est, omninoq; curādum, vt ad nos dessectamus, eandemq; nobis virtutem exoptemus. Et quanto digniorē,

ac præilla, cetera expresserimus viliora, tanto magis amorem in eam inflammabimus. Tum verò, quia id proprium amoris est, ut ne sit otiosus, cum incitabimus ad id quod amat totis viribus persequendum, audendum fortiter, id quod omnino propellendum quod spem consequendi retardat.

Ut autem amori diutius & suavius insistamus, iuvat meminisse quæ sit amoris magis celebrata distinctio; nempe concupiscentiæ vnum, & benevolentiae alterum, apta & significante appellatione. Concupiscentiæ verò est, quando vel propter meum, vel propter alterius commodum aliquid amo, unde non tam illa res amatur, quam concupiscitur, & quodammodo alterius causa amatur: sic cibus ob vitæ meæ conservationem, pecuniæ ob usum, medicina ob sanitatē amatur, sic ieiunia, sic vitæ asperitas & duritas, corporis edomandi, & perfectionis acquirendæ causâ diligitur: sic etiam amantur ea quæ amicis bene faciunt, quæ ad illorum curam, honorem, amorem, commodum aliquid conferunt, quo sancti pacto in Sanctorum gestis casibusque relegendis, amorem quendam & pia vota in benefactores eorum, patriam, domicilium, sponte sua exoriri sentimus. In persecutores autem & aduersarios, contraria omnia conferuntur.

Alius est amor benevolentiae, qui in eo sistit ut velit bonum, & in eo conquelescat, aut etiam illud optet sibi vel alteri: sed hunc ipsum bifariam dispertior, vnumque approbationis amorem, seu amorem approbantem & acquiescentem appello, quando scilicet ita contemtor bonum, virtutem, actionem, perfectionem aliquam rei vel personæ cuiuspiam, ut ei acquiescam, eam approbem, laudem, admirer, extollam, & in vno tantæ pulchritudinis obtutu defixus oblecter: estque hic amoris sensus ad contemplationem maximè opportunus, & ex eo deinde facillè gignitur alter benevolentiae amor, qui dici merito potest amicitia & caritas, cum videlicet ita virtutes & perfectiones, vel Sancti, vel Dei Domini nostri considero, ut illas ipsis & gratuler, & optem, & adesse gaudeam, omne bonum illis velim, meaque voluntatis consensionem illis adiungam. Amicitiam verò à caritate non distinguo, quia de Sanctis, & Deo, & oratione agens, vera eos caritate diligi, nec res alias quam cælestes & diuinas exoptari volo.

Est verò in hac naturæ nostræ corruptela, obseruandus hic amoris ordo, ut quoniam in ea quæ commoda & vtilia sunt plus æquo propendemus, & ubique amore nostri nimio adacti alicunde emolumenta mendicamus: itemque quoniam honestum ipsum à sensibus, vulgarique captu semotum est, propterea ferè melius necesse ut qui virtutis viam init, ab amore concupiscentiæ initium ducat: quod profectò quàm sit procliuè, apertè docui cum de ipsius utilitate disserui. Quam ipsam in Deum, B. Virginem, & Sanctos transferre tanto facilius quàm poterit, quo sunt illorum in nos beneficia notiora: fietque hoc illustrius, si in ipsum quoque corpus, & vitam animumque quotidiana & sensu contestata largitas expendatur. Eiusmodi est, etiam in eos qui Religiosas familias excitantur.

Religiosi enim Patrum suorum sudores bibunt, labores merent, paupertate ditantur, nuditate vestiuntur, præceptis imbuuntur, disciplina excoluntur, perficiuntur exëplis, auxilio & meritis confirmantur, patrociniõ securi degunt. Vllusne vniquam parens existit qui tanta filio commodaret? Sed hinc ecce quàm parulus ad amorem approbationis datur transitus: quod enim tanto opere nobis commodum, sæpeque necessarium videmus, annon continuo vt bonum approbare, extollere, mirari, consentaneum est? Exinde tandem, si is qui hoc bono præditus est, ratione & intelligentia pollet, quid restat, quàm vt sancta eum amicitia, & inuiolata caritate prosequaris? Certè in D. Bernardo reperies caritatem fraternam ab insita homini in seipsum naturali quadam dulcedine vim sumere, indeque humorem illum terrenum, vi & quasi anima gratiæ ita vegetari, vt quasi in gemmas, ita in fructum pietatis erumpat. Idemque sanctus Doctõr tum epist. 11. tum lib. de diligendo Deo, docet necesse esse, vt, quia carne constamus, carne ducimur, nascimur; amor etiam noster à carne initium sumat, itaque id primum solere esse asserit, vt homo se diligat propter se; inde verò, quia se sine Deo esse non posse, Deumque sibi ad omnia necessarium videri, Deum amat propter se: sic autem occasione propriæ necessitatis atque utilitatis Deum frequentando & gustando, paulatim iam eum propter ipsum diligit, tanta ipsius bonitate permotus: hinc autem ad quartum illum amoris gradum tenditur, in quo Deus ita diligitur, vt nihil nisi propter illum diligatur, ad eam omnia nostra referantur, nec iam se homo nisi propter Deum diligit. Què gradum ita miratur Sanctus idem, vt exclamet, *Asserant hoc, si qui experti sunt, mihi, fateor, in hac vita impossibile videtur, perfectè illum gradum apprehendere.*

hom. 44. in
Cant.

Verùm hæc eò dicta sunt vt gradatim ad perfectiora conscendamus, debetque omnis noster amor, seu rerum, seu virtutum, seu Sanctõrum, nos ad amorem Dei Domini nostri ducere, eiusque gratia vigere. Obseruandum verò nobis est, solere quibus, causis enascuntur, iisdem quoque conseruari & augeri affectus, nec vnquam eorumque perfectionis hac in vita nos proyehi, quin imperfecti aliquid in nobis lateat; quare licet amorem illum imperfectiorem, qui suæ utilitati seruiat, prætergressi fuerimus, vtile tamen & consultius fuerit, subinde ad eam, quam ex re amata percipimus, utilitatem spectandam redire, & conceptas amoris flummas redintegrare: at in meliorem & perfectiorem quendam modum sic est ista cogitatio fluctenda, vt dum beneficentiam utilitatemue consideras, non iam propter utilitatem ames, sed ex ea ratiocineris fieri non posse, quin res, vel persona sic benefica, sic utilis, miram quandam in se ipsa bonitatis & amabilitatis copiam recondat. Debet igitur vtraque vtriusque ope res sustentari, utilitate bonitas, bonitate utilitas.

Sed quoniam toties boni mali que fit mentio, & in eis affectuum cardo vertitur, prætermittere non possum quin bonum, varium esse & multiplex admodum, malumque totidem oppositis modis accipi posse. Bonum ergo primò

dicitur id omne quod suæ naturæ perfectionem est consecutum; sic Deus natura sua optimus maximus dicitur, ita post illum proximi, sed longo & infinito proximi interuallo, sunt angeli, inde homines, non tamen ex æquo perfecti omnes, & exinde deinceps cetera. Secundò, bonum dicitur id quod sua cum altero conuenientia illi prodest & est accommodum, vt sunt ea quæcumque quæ alteri conducunt, & cum eo concordant. quod sanè latissimè patet. Tertio, bonus dicitur qui benignus, beneficus & liberalis est, qui ad aliorum commoda procuranda, & sua cum ceteris bona communicanda propèdet: qua bonitate in infinitum splendet Deus, cuius benignissima prouidentia stant, perseuerant, decurrunt sæcula, & quidquid vsquam boni est vel esse potest; elucet eiusdem imago bonitatis & in angelis & in Sanctis, perpetuaque eorum in nos beneficentia tanta est, quantam nunc nostræ huius vitæ cæcitas satis perspicuè intueri non potest. Quarto deniq; bonus dicitur qui iustitiæ, prudentiæ, clemenciæ, castitatis, aliarumq; virtutum ornamentis ditatur, quantoq; plures ac illustriores fuerint, tanto melior & est & dicitur. Sunt autem hæc per se satis perspicua, & quæ multam excitando amoris segetem & materiam præbeant.

Debentque istæ boni rationes ita tibi in promptu & quasi semper præsto adesse, vt confestim per eas percurrendo, ad multiplicem te bonitatis cognitionem & amorem excitare valeas, nec personis tantum, sed & virtutibus atque actionibus eas adaptare noris: spectari quippe potest virtus Primò, vt in natura, suoque genere perfecta. Secundò, vt animæ nostræ maximè conducēs. Tertio, vt bona multa importans. Quartum illi minùs conuenit, nisi si aliarum quoque virtutum inductione atque comitatu (quod non rarò fit) illustretur. In actione verò ex virtute facta, vt in mendicatione B. Patris Ignatij, perpèdere possumus eadem, nempe Primò, quàm bona sit natura sua, id est quàm perfecta mendicatio, idque quia maximè voluntaria, planeque spontè suscepta, quia summo Dei amore, summaque rerum omnium despicientia, in tantam venerat egestatem, vt victus, vt vestitus, vt domicilium, aliena esset liberalitate sperandum. Secundò, quàm accommoda & utilis animæ eius, vitæque propòsito, & corpori ipsi fuerit: sic enim in magnam mundi totius contemtionem deuenit, ferocios spiritus, & carnis appetitus compressit, ingētes æternarum diuitiarum thesauros in calis sibi seposuit. Tertio, quàm benefica & liberalis, ac diues ista paupertas extiterit; nam & multa pauperibus ceteris emendauit, nec ipsi vnquam larga Dei manus angustior fuit, ac deinceps quasi feneratis Deo rebus, incredibiles quaquaersum auctus propagauit, diffusa, totoque orbe roborata Societate. Quarto denique, quàm fuit varijs virtutibus instructa ista mendicatio: penitentia, humilitas, caritas, patientia, perseuerantia, magnanimitas, deuotio, aliarum plurimæ certim elucet. Viden hoc amoris aurum, quàm diuite boni fodina, tibi possis effodere? At ecce, vt copiæ tuæ sit modus immodicus, tantaque inter opes inops esse non possis: ab hac actionis bonitate, ad agentis bonitatem con-

templandam transuola: est enim hoc quàm maximè vicinum; reperiesque plurimum quod ames, quod suspicias in illo; & quamquam ijs quæ iam antè cogitata similia sint, erunt tamen hoc loco tanto gratiora, quo personæ solent amabilius menti obuersari. Quòd si hinc denique ad Deum ipsum contemplatione sustollaris, tum verò extremam dignamque orationi tuæ coronidem impofueris: id tamen quomodo fieri possit, separatim, & loco conuenientiore dicetur.

Adhæc satis fuerit, vno verbo breuitatis causa monuisse, fore frequenter opportunum desistere in opposita vitia, & perperdere quantum illis mali insit, totque modis malum, quor bonum dici: est enim Primò, naturæ quædam euersio; Secundò, dissonantia & inimicitia quædam eius cui inest; Tertiò, malignitas quædam & inuidia, quæ bonum arcet, varia mala importat; Quartò, vitia plurima, fœda, probrosa profeminat. Atque hinc erga id quod peruersum est excitatur odium, eo modo, ordine, & cita multiplex vt amorem dixi erga virtutem.

Ceterùm id quoque ad extremum tenere debemus, parili ad permouendam voluntatem vi pollere bonum & malum, siue verè fuerit eiusmodi, siue tantum eiusmodi esse credatur: at verò cum neque rationi sit consentaneum, vt veris æquentur falsa, planeque presentissimi sit periculi, & propè certi exitij duce falsitate abduci, hinc nobis, quod inirio monuimus, iudicium & ratio solerti oculo vigilent, vt simulata à sinceris, à veris ficta secernant, idque semper pro certo habeant, bonum esse non posse quod non fuerit honestati virtuti que coniunctum; quod verò à virtute, à ratione, à Deo seiunctum fuerit, non nisi malum esse posse.

CAPVT XII.

Aliæ in voluntate motiones recensentur.

EX ea quæ intercedit arctissima corpori cum anima coniunctione, cum experiamur nihil deferri ad sensus, quin protinus in ipsam animam, vel percussum, vel expressum penetrat, ipsaque suo corpori tota sit sentiendi ratio; videri nouum non debet, si earum perturbationum quæ in appetitu sentiente insunt nomina, ad appetitum intelligentem, seu voluntatem transfero: ipsa enim est quæ amare, odisse, desiderare, fugere, gaudere, tristari, sperare, desperare, timere, audere, irasci perfectius dicitur. De his igitur pauca, tum de alijs affectibus qui sunt mistiores.

Cùm ergo desiderium sit motus in bonum absens, & concupitum; est virtutis, & rerum sanctarum desiderium inflammandum, partim exaggeratione honesti, & vtilis atque commodi quod illis inest, vt antè dictum est, partim sedula eius quæ in animum nostrum ex illis redundat pacis & perfectionis recogitatione. Verùm nihil ita stimulan-dis desiderijs est efficax vt amor, quare cuius amore

vehe-